

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА»
КРИВОРІЗЬКИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою Криворізького
економічного інституту
ДВНЗ «Київський національний
економічний університет
імені Вадима Гетьмана»
Протокол № 8 від «26» березня 2018 р.

Директор _____ А.В. Шайкан

ПРОГРАМА

співбесіди з основ економіки
(перехресний вступ)
на рівень вищої освіти «магістр»

ЗМІСТ

	стор.
Вступ	3
1. Перелік дисциплін, що виносяться на співбесіду	4
2. Порядок проведення співбесіди	4
3. Перелік тем та питань з дисциплін, що виносяться на співбесіду	4
4. Рекомендована література для підготовки до співбесіди	19

ВСТУП

Співбесіда з основ економіки для вступу на навчання за освітніми програмами підготовки магістрів за усіма спеціальностями галузей знань «Міжнародні відносини», «Соціальні та поведінкові науки» та «Управління і адміністрування» проводиться з метою визначення можливості вступників засвоювати навчальні програми підготовки магістрів.

Співбесіда з основ економіки здійснюється шляхом оцінки рівня необхідних економічних знань, умінь та навичок (компетенцій та результатів навчання) вступників, передбачених «Стандартом вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти», «Освітньо-професійною програмою підготовки здобувачів вищої освіти на другому (магістерському) рівні» та Галузевим стандартом вищої освіти «Освітньо-кваліфікаційна характеристика магістра», з використанням загальнодержавних методів комплексної діагностики.

Співбесіда з основ економіки проводиться через тестову перевірку знань, що формують уміння (компетенції та результати навчання), зазначені в освітніх програмах та освітньо-кваліфікаційних характеристиках бакалаврів у відповідних галузях знань.

Вступник на навчання на рівень вищої освіти «магістр» за усіма спеціальностями галузей знань «Міжнародні відносини», «Соціальні та поведінкові науки» та «Управління і адміністрування» повинен:

знати:

- категорії і методологію макроекономіки;
- основні економічні закони;
- методологію й організацію макроекономічного рахівництва та статистичної звітності в Україні;
- принципи функціонування різних економічних систем;
- методика вимірювання макроекономічних показників;
- проблеми національного виробництва та розподілу національного доходу, економічних коливань, безробіття та інфляції, економічного зростання,
- зміст фіскальної та монетарної політики держави;

вміти:

- розробляти програми макроекономічних обстежень, зводити і групувати макроекономічні дані;
- обчислювати узагальнюючі (агрегатні) показники;
- будувати графіки, схеми, таблиці;
- оцінювати фактори впливу, що визначають рівень та динаміку макроекономічних показників;
- аналізувати тенденції розвитку національної економіки;
- використовувати систему національних рахунків для підрахунку основних показників макроекономіки;
- розв'язувати задачі за розділами програми., використовуючи методологію макроекономіки для дослідження впливу політики держави на

економічні процеси в Україні.

До участі у співбесіді з основ економіки допускається вступники, які дотрималися усіх норм і правил, передбачених чинним законодавством України, Правилами прийому до Криворізького економічного інституту ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» в 2020 році та Положенням про організацію прийому на навчання до ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» на рівень вищої освіти «магістр».

1. ПЕРЕЛІК ДИСЦИПЛІН, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА СПІВБЕСІДУ

На співбесіду виносяться дисципліни:

1. Основи економічної науки.
2. Макроекономіка.
3. Мікроекономіка.

2. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ СПІВБЕСІДИ

Співбесіда проводиться в письмовій формі у відповідності з нормами чинного законодавства, Правилами прийому до Криворізького економічного інституту ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» у 2020 році та Положенням про організацію прийому на навчання до ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» на рівень вищої освіти «магістр» у формі тестування за білетами. Для проведення співбесіди створюється фахова атестаційна комісія. Білет вступного випробування містить 30 питань (по 10 питань кожного рівня складності). Час тестування - 3 астрономічні години (180 хвилин).

3. ПЕРЕЛІК ТЕМ ТА ПИТАНЬ З ДИСЦИПЛІН, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА СПІВБЕСІДУ

3.1. Основи економічної науки

Тема. Предмет і метод політичної економії

Зародження і розвиток політичної економії. Основні напрямки, школи і течії в політичній економії. Розвиток економічної думки в Україні. Предмет політичної економії. Тлумачення предмета політекономії різними школами. Економічна теорія і політична економія: проблеми взаємозв'язку. Методи економічних досліджень. Загальні методи наукового пізнання та їх використання. Позитивна і нормативна політична економія. Функції політичної економії. Політична економія і обґрунтування економічної політики. Місце

політичної економії в системі економічних наук. Закони, принципи і категорії політичної економії. Система економічних законів.

Тема. Економічні потреби і виробничі можливості суспільства. Економічні інтереси

Економічні потреби суспільства, їх суть і класифікація. Безмежність потреб. Закон зростання потреб. Корисність продукту. Об'єктивна і суб'єктивна корисність

продукту. Закон спадаючої граничної корисності і теорія поведінки споживача на ринку. Економічний інтерес, його об'єкт, функція. Інтереси і потреби: діалектика взаємозв'язку. Єдність і суперечності в системі інтересів. Виробничі ресурси і фактори виробництва. Виробнича функція. Виробничі можливості суспільства і потреби. Межа виробничих можливостей. Шляхи збільшення виробничих можливостей. Взаємозв'язок економічних потреб, інтересів і виробництва. Науково – технічний прогрес і виробництво. Людина як суб'єкт і кінцева мета виробництва.

Тема. Економічна система суспільства

Сутність, структура і типи економічних систем. Визначальні риси економіки чистого капіталізму, командно-адміністративної економіки, традиційної економіки, змішаної економіки та соціально орієнтованої економіки. Продуктивні сили і виробничий потенціал суспільства. Структура продуктивних сил. Виробничі відносини, їх сутність і структура. Єдність продуктивних сил і виробничих відносин. Економічний лад суспільства. Особливості перехідної економіки її характерні риси і закономірності. Необхідність і шляхи переходу України до ринкової системи господарювання.

Тема. Відносини власності

Власність як економічна категорія. Теорії власності. Привласнення і відчуження. Структура власності та її історичні типи, види і форми. Суб'єкти власності. Еволюція власності. Об'єкти власності. Власність на робочу силу та підприємницький талант. Інтелектуальна власність. Власність на інформацію. Відносини власності на засоби виробництва і природні ресурси. Юридична форма власності. Права власності. Власність на засоби виробництва та засоби з'єднання факторів виробництва. Тенденції в розвитку відносин власності в Україні та у світі. Різноманітність форм власності і їх становлення в економіці України. Законодавство України про власність.

Тема. Форми організації суспільного виробництва

Натуральна форма (традиційна) організація виробництва. Суть і риси натурального господарства та його історичні межі. Товарна форма організації суспільного виробництва. Причини виникнення товарного виробництва, його суть, ознаки і роль у розвитку суспільства. суб'єкти і об'єкти товарних відносин. Товарна форма продукту. Товар та його властивості. Суперечності товару. Вартість і ціна: альтернативні теорії. Проста і розвинена форма товарного

виробництва. Спільні риси та відмінності. Функціонування товарного господарства та його закони. Закон вартості і механізм його дії.

Тема. Теорія грошей і грошовий обіг

Виникнення і суть грошей. Основні властивості грошей. Теорії грошей. Види грошей та їх еволюція. Функції грошей. Грошовий обіг, його закони. Визначення грошової маси, необхідної для обслуговування товарного обігу. Грошові агрегати і правило агрегування. Грошова система, її структурні елементи й основні типи. Конвертованість грошей. Інфляція, її сутність, причини, види, вимір і соціально-економічні наслідки. Антиінфляційна політика. Особливості інфляційних процесів в перехідній економіці України.

Тема. Ринок: суть, функції та умови формування

Ринок як економічна категорія. Ринкові відносини, їх суб'єкти і об'єкти. Умови формування і розвитку ринку. Функції ринку. Класифікація ринків. Економічна природа попиту. Фактори, що впливають на попит і його величину. Графічне зображення попиту. Закон попиту. Еластичність попиту і його види. Практичне значення визначення еластичності попиту. Економічна природа пропозиції і фактори, що її визначають. Графічне зображення пропозиції. Закон пропозиції. Еластичність пропозиції. Ринкова рівновага. Ринкова ціна: механізм формування. Сукупний попит і сукупна пропозиція. Фактори їх визначення і графічне зображення.

Тема. Поняття структури та інфраструктури ринку. Ринки виробничих ресурсів

Інфраструктура ринку. Структура та функції інфраструктури. Проблеми розвитку інфраструктури ринку в перехідній економіці. Ринки факторів виробництва, їх функції в економіці. Загальні проблеми формування цін на ресурси і попиту на них. Правило використання ресурсів. Оптимальне співвідношення ресурсів: правило найменших витрат і правило максимізації прибутку. Товарний ринок і його інфраструктура. Ринок засобів виробництва і споживчий ринок. Оптова торгівля і її форми. Товарна біржа. Роль товарних бірж в ринковій економіці. Операції, які здійснюються на товарних біржах. Ринок праці. Попит на робочу силу і його фактори. Пропозиція робочої сили. Ефект доходу і ефект заміщення. Рівновага на ринку праці та наслідки її порушення. Економічні основи заробітної плати. Теорії заробітної плати. Вартість робочої сили, праця і заробітна плата. Функції заробітної плати. Форми і системи заробітної плати. Номінальна і реальна заробітна плата. Заробітна плата і продуктивність праці. Диференціація заробітної плати: необхідність і значення. Ринок природних ресурсів: попит, пропозиція, ціна. Рента і її форми. Ціна землі як особливого ресурсу. Проблеми формування ринку землі в Україні. Ринок грошей. Попит на гроші. Пропозиція грошей. Банківський мультиплікатор. Модель рівноваги грошового ринку. Позичковий капітал, його необхідність та сутність. Позичковий процент та його джерела. Норма позичкового проценту. Кредит як форма руху позичкового капіталу. Форми кредиту. Банки та їх

функції. Банки і підприємництво. Джерела банківського прибутку. Проблеми розвитку позичкових відносин і банківського підприємства в Україні. Ринок цінних паперів як складова фінансового ринку, його сутність і функції. Учасники фондового ринку. Види цінних паперів. Організація і регулювання ринку цінних паперів. Операції з цінними паперами на фондовій біржі. Індекс Доу – Джонса. Позабіржовий ринок цінних паперів. Особливості моделі ринку цінних паперів в Україні.

Тема. Конкуренція і монополія

Конкуренція та її сутність. Умови існування конкуренції. Форми, методи, функції конкуренції. Закон конкуренції. Конкуренція і моделі ринків. Чиста конкуренція, монополістична конкуренція, олігополістична конкуренція, чиста монополія. Економічна природа і форми монополії. Необхідність і методи антимонопольного регулювання. Антимонопольне регулювання економіки в Україні. Закон України «Про захист економічної конкуренції».

Тема. Витрати виробництва і доходи підприємства

Витрати виробництва, їх сутність і структура. Економічні витрати: зовнішні і внутрішні, постійні і змінні, загальні, середні і граничні. Витрати виробництва в короткостроковому і довгостроковому періодах. Закон спадаючої віддачі. Прибуток і його сутність. Економічний і бухгалтерський прибуток, нормальний прибуток. Форми прибутку в різних сферах економіки. Теорії прибутку. Норма прибутку і її обчислення. Значення прибутку в розвитку підприємництва. Доходи підприємства, їх суть і форми. Сукупний (валовий) доход, середній і граничний.

Тема. Підприємство і підприємництво в умовах ринкового господарювання

Економічна природа підприємства. Форми і види підприємств. Форми власності і організаційні форми підприємства. Одноосібне володіння, партнерство, корпоративна (акціонерна) форми підприємств. Переваги та недоліки кожної із форм. Кооперативні та державні, малі та великі підприємства. Некомерційні підприємства. Розвиток різноманітних форм підприємств в Україні. Капітал (фонди) підприємства. Кругообіг капіталу і його стадії. Функціональні форми капіталу. Оборот капіталу підприємства. Основний і оборотний капітал. Зношення основного капіталу. Амортизація. Підприємництво: сутність, умови існування. Функції і види підприємництва. Економічні основи розвитку підприємництва в Україні. Особливості підприємницької діяльності в Україні.

Тема. Особливості аграрних відносин підприємництва в умовах ринкового господарювання

Місце і роль сільського господарства в економіці. Сучасні форми земельної власності і організаційні форми господарювання. Сутність агропромислового комплексу. Сучасний агробізнес. Реформування відносин в

АПК. Необхідність і шляхи державної підтримки аграрного сектора економіки: світовий досвід та українські реалії. Розвиток нових форм власності і господарювання в сільському господарстві України. Фермерські господарства і кооперативи. Державний сектор у сільському господарстві. Шляхи комерціалізації сільського господарства України.

Тема. Розподіл доходів

Суть багатства і доходу. Сучасні теорії розподілу. Об'єктивні основи формування доходів населення у ринковій економіці. Види доходів і їх характеристика. Диференціація доходів населення. Проблеми нерівності розподілу доходів та їх причина. Крива Лоренца. Коефіцієнт Джині. Проблеми багатих і бідних. Межа бідності: абсолютна і відносна. Проблеми бідних і багатих в Україні. Необхідність перерозподілу національного доходу і доходів населення. Роль державного бюджету в перерозподілі національного доходу. Прожитковий мінімум і його значення. Роль прожиткового мінімуму і мінімальної заробітної плати в розподілі особистих доходів і вирішенні проблем бідності. Доходи населення і споживання. Закон Енгеля. Споживання і заощадження. Державне регулювання особистих доходів населення. Соціальний захист.

Тема. Форми суспільного продукту в процесі відтворення

Національне багатство і його структура. Економічний потенціал. Проблеми розширеного відтворення багатства і шляхи розв'язання екологічних проблем. Суспільний продукт і його форми. Валовий внутрішній продукт, його суть і відтворювальна структура. Валовий національний продукт. Методи обчислення ВВП. Чистий національний продукт. Національний доход. Особистий доход. Концепції національного доходу. Суть і види економічного відтворення: просте і розширене. Кругообіг доходу, ресурсів і продукту у процесі відтворення. Кругообіг ресурсів, продуктів і доходів за участю Уряду і місцевих органів влади. Відтворення всіх елементів економічної системи. Тіньовий сектор в економічному відтворенні. Масштаби і особливості тіньової економіки в Україні.

Тема. Економічне зростання та його чинники. Економічні цикли

Теорія економічного зростання. Економічне зростання і економічний розвиток. Фактори економічного зростання. Нагромадження капіталу і економічне зростання. Роль науково-технічного прогресу і зростаючого сукупного попиту в прискоренні економічного зростання. Роль інвестицій в економічному зростанні. Тенденції і джерела економічного зростання в Україні. Зміни в макроекономічній рівновазі. Поняття економічного циклу і причини циклічного розвитку економіки. Фази економічного циклу. Принцип акселератора. Мультиплікатор. Сутність і складові антициклічної політики. Економічна криза. Причини виникнення криз. Форми прояву економічних криз. Особливості розвитку економіки в Україні.

Тема. Зайнятість, відтворення робочої сили та їх державне регулювання

Зайнятість: сутність і форми. Теорії зайнятості. Повна зайнятість, виробничий потенціал і ефективність виробництва. Зайнятість та відтворення сукупної робочої сили. Неповна зайнятість та рівень безробіття. Причини неповної зайнятості. Види і форми безробіття. Проблеми повної зайнятості в умовах ринкової економіки. Державне регулювання зайнятості та його методи. Чинники розширеного відтворення робочої сили. Роль держави у відтворенні робочої сили. Закон зростання кваліфікації та професійної підготовки робочої сили.

Тема. Форми і методи державного регулювання економіки

Державне регулювання: сутність, форми і методи. Економічні функції держави. Захист конкуренції та антимонопольна політика. Продукування суспільних благ. Формування правових основ господарської діяльності. Перерозподіл доходів. Урахування зовнішніх ефектів. Здійснення макроекономічної стабілізації. Регулювання зовнішньоекономічних відносин. Економічні функції місцевих органів влади. Фінансова або податково-бюджетна система. Суть і функції податків. Класифікація податків. Система податків і її функції. Особливості та напрямки реформування податкової політики в Україні. Бюджетна політика держави. Сутність та структура бюджету. Дефіцит державного бюджету та способи боротьби з ним. Державні позики. Державний борг. Внутрішній і зовнішній борг України. Механізм грошово-кредитного регулювання. Політика «дорогих» і «дешевих» грошей. Інструменти грошово-кредитної політики. Вплив грошово-кредитної політики на рівень суспільного виробництва. Грошово-кредитна політика в Україні. Необхідність і шляхи удосконалення механізму господарювання в Україні.

Тема. Світове господарство

Світове господарство: його суть і структура. Розвинуті країни ринкової економіки. Країни, що розвиваються. Країни з перехідною економікою. Міжнародний поділ праці та його форми. Фактори міжнародного поділу праці. Місце України у міжнародному поділі праці. Інтернаціоналізація господарських відносин і продуктивних сил. Транснаціональні корпорації та їх роль. Міжнародна економічна інтеграція. Головні інтеграційні угруповання світу. Європейське економічне співтовариство і його місце в світовій економіці. Проблеми інтеграції України у світове господарство.

Тема. Форми міжнародних економічних відносин

Світогосподарські зв'язки та їх форми. Міжнародна торгівля та її економічні основи. Міжнародні товарні ринки. Протекціонізм і вільні торгівля. Митні і немитні засоби регулювання зовнішньої торгівлі. Торговельний баланс. Сутність і форми міжнародного руху капіталів, його масштаби, динаміка та географія. Прямі та портфельні інвестиції. Міжнародні кредити. Міжнародні валютно-фінансові відносини. Міжнародна валютна система, валютні ринки і

валютний курс. Конвертовані валюти. Платіжний баланс та його регулювання. Міжнародні валютно-фінансові організації. Міжнародна міграція робочої сили: сутність, причини, форми, напрямки. Соціально-економічні наслідки міграції робочої сили для країн-експортерів і країн-імпортерів. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Тема. Економічні проблеми глобалізації світогосподарських зв'язків

Загальна характеристика глобалізації. Глобалізація як нова фаза світогосподарських зв'язків. Фактори глобалізації: технічні, технологічні, соціально-економічні, політичні. Форми прояву глобалізації. Сучасна глобалізація світогосподарських зв'язків. Суперечливий вплив глобалізації на світогосподарський розвиток. Екологічний неокolonіалізм. Екологічний протекціонізм. Міжнародний тероризм: сутність і соціально-економічні наслідки. Необхідність і форми міжнародного співробітництва у вирішенні глобальних проблем.

3.2. Макроекономіка

Тема. Предмет і функції макроекономічної теорії

Об'єкт і предмет макроекономіки. Макроекономічні цілі і засоби їх досягнення. Функції макроекономічної теорії. Місце курсу в системі економічних дисциплін. Макроекономіка й економічна політика.

Тема. Методологія макроекономіки

Методологія макроекономіки. Загальнонаукові і спеціальні методи дослідження. Функціональний метод. Поняття і види моделей в макроекономіці. Економіко-математичне моделювання. Види змінних та засоби їх вимірювання.

Тема. Теорія економічного кругообігу

Поняття економічного кругообігу. Модель економічного кругообігу Л. Вальраса. Схеми кругообігу в закритій і відкритій економіці без державних дій та за участю держави. Система рівнянь для визначення макропоказників у відкритій економіці за участю держави. Валовий національний продукт і валовий внутрішній продукт, способи їх вимірювання. Номінальний, реальний, фактичний і потенційний ВВП.

Тема. Макроекономічні показники в системі національних рахунків

Система рівнянь для розрахунку макроекономічних показників. Міжгалузевий баланс (баланс національного господарства) та система національних рахунків (СНР). Принципи побудови та етапи вдосконалення системи національних рахунків. Характеристика системи національних рахунків за стандартами ООН. Проблеми впровадження системи національних рахунків в Україні.

Тема. Класична і неокласична теорії макроекономічної рівноваги як базові моделі макроекономіки

Характерні риси класичної і неокласичної теорії макроекономічної рівноваги за умов досконалої конкуренції. Принципи неокласичного аналізу. Сукупний попит і сукупна пропозиція на товарному ринку та фактори, що їх визначають. Модель «AD-AS» для довгострокового і середньострокового періодів. Умови рівноваги на ринку ресурсів (праці). Визначення рівноважної ставки заробітної плати і зайнятості. Споживання, заощадження, інвестиції та фактори, що на них впливають. Основні макроекономічні тотожності. Ринок грошей в неокласичній теорії.

Тема. Кейнсіанська теорія доходів і витрат

Порівняльна характеристика неокласичної і кейнсіанської теорій макроекономічної рівноваги. Сукупний попит і сукупні планові витрати на ринку товарів. Сукупні фактичні й планові витрати. Графік сукупних планових витрат. Споживання, заощадження, інвестиції та взаємозв'язок між ними в кейнсіанській моделі. Модель «витрати – випуск» у кейнсіанській теорії. Кейнсіанський хрест. Інфляційний та рецесійний розриви в економіці. Мультиплікатор автономних витрат. Модель «ін'єкції – вилучення» у кейнсіанській теорії.

Тема. Економічні цикли та наслідки порушення макроекономічної рівноваги

Економічні цикли: сутність, структура і динаміка макроекономічних показників. Безробіття, його економічний зміст, види та наслідки. Закон Оукена. Державне регулювання рівня безробіття. Політика зайнятості в Україні. Інфляція, її види, причини і шляхи подолання в Україні. Антиінфляційна політика держави. Стагфляція. Взаємозв'язок інфляції і безробіття. Крива Філіпса.

Тема. Модель «IS», модель «LM» та модель подвійної рівноваги «IS–LM»

Модель «IS» як модель рівноваги на товарному ринку, її графічна побудова та алгебраїчне доведення. Модель «LM» як модель рівноваги на грошовому ринку, її графічний та аналітичний розгляд. Модель подвійної рівноваги «IS–LM» та її використання в економічній політиці.

Тема. Модель «IS-LM» з гнучкими цінами та її взаємозв'язок з моделлю «AD-AS»

Модель «IS-LM» з гнучкими цінами як модель рівноваги на національному ринку в довгостроковому періоді. Фіскальна політика в моделі «IS-LM» з гнучкими цінами. Монетарна політика в моделі «IS-LM» з гнучкими цінами. Графічна модель переходу від моделі «IS–LM» з гнучкими цінами для закритої економіки до моделі «AD-AS» («сукупний попит – сукупна пропозиція»).

Тема. Фіскальна політика та державний бюджет

Фіскальна політика, її сутність, цілі та засоби. Фіскальна політика та державний бюджет. Мультиплікатор збалансованого бюджету. Засоби фінансування бюджетного дефіциту. Види фіскальної політики (дискреційна та політика автоматичних стабілізаторів економіки). Фіскальна політика попиту і пропозиції. Мультиплікатори державних витрат і податків. Стимулююча (експансіоністська) фіскальна політика держави. Обмежувальна (рестрикційна) фіскальна політика держави.

Тема. Грошовий ринок в кейнсіанській теорії та монетарна політика держави

Кредитно-грошова (монетарна) політика, її мета, види та засоби. Особливості кейнсіанської теорії попиту на гроші. Фактори попиту на гроші. Ефект Фішера. Пропозиція грошей та фактори, що її визначають в кейнсіанській теорії. Грошовий (кредитний) мультиплікатор. Рівновага на грошовому ринку та механізм її підтримки. Формування ставки відсотку. Стимулююча (експансіоністська) монетарна політика держави. Обмежувальна (рестрикційна) монетарна політика держави. Відносна (порівняльна) ефективність бюджетно-податкової (фіскальної) та кредитно-грошової (монетарної) політики в моделі «IS–LM».

Тема. Економічна динаміка

Зміст та чинники економічного зростання. Екстенсивне та інтенсивне економічне зростання. Неокласична модель зростання Соллоу. Некейнсіанські моделі зростання Домара-Харрода. Вибір політики економічного зростання в Україні.

3.3. Мікроекономіка

Тема. Предмет і метод мікроекономіки

Багатоаспектність теоретичного аналізу економічних систем. Проблема обмеженості ресурсів і необхідності вибору. Альтернативність цілей використання обмежених ресурсів і раціональність поведінки суб'єктів ринкових відносин. Макро- та мікроекономіка, як найважливіші складові сучасної теоретичної економіки, як методологічна, термінологічна, інструментальна база конкретних економічних дисциплін. Предмет курсу. Суб'єкти та об'єкти економічних відносин на мікрорівні. Індивід. Домогосподарство. Ділова одиниця (підприємство). Держава. Методологія мікроекономіки: граничний аналіз, модулювання (графічне, аналітичне, табличне), оптимізація та визначення рівноваги, порівняльна статика. Нормативна і позитивна мікроекономіка. Тезаурус дисципліни: благо, попит, пропозиція, ринок, граничні величини, рівновага тощо. Мета і завдання дисципліни. Блочно-змістова схема дисципліни. Взаємозв'язок з іншими дисциплінами.

Тема. Теорія граничної корисності і поведінки споживача

Поняття «потреби», види потреб. Економічні блага, їх класифікація. Поняття «корисність», її особливості, спосіб досягнення. Сукупна та гранична корисність. Функція корисності, як залежність між кількістю одиниць споживчого блага та рівнем корисності, що досягається споживачем. Процес споживання та динаміка зміни сукупної та граничної корисності. Перший закон Госсена. Закон спадної корисності блага, його графічне подання. Вплив на поведінку споживача бюджетних спрямувань і цін на блага. Модифікація функції корисності як залежності між кількістю споживчих благ і рівнем корисності за умови бюджетних обмежень. Сутність раціонального вибору споживача. Поняття «рівноваги споживача». Модель споживання набору благ. Другий закон Госсена. Еквіваріантний принцип досягнення раціонального вибору та рівновагу споживача. Поняття «попиту на благо». Моделювання поведінки споживача, який прагне раціоналізувати свій вибір з урахуванням спадної граничної корисності блага: визначення індивідуального попиту на благо.

Тема. Ординалістська теорія поведінки споживача

Система переваг споживача та її основні елементи: здатність до ранжування альтернатив; транзитивність переваг; ненасиченість благами; взаємозамінність благ. Множинність благ і повна інформованість споживача як зовнішні умови для здійснення вибору. Особливості аналізу функції корисності з ординалістських позицій. Спадний характер і неможливість перетинання кривих байдужості за інших однакових умов. Карта байдужості. Наслідок динаміки норми у поясненні у поясненні форми кривих байдужості. Крайні випадки взаємозаміщення та взаємодоповнення благ. Бюджетне обмеження та можливості споживача. Бюджетна лінія: рівняння й графічна побудова. Визначення нахилу бюджетної лінії та його кута за зміни цін на блага. Вплив зміни доходу споживача та положення бюджетної лінії на процес споживання. Два підходи до оптимізації споживчого вибору, їх гранична інтерпретація. Вирівнювання зважених граничних корисностей і рівновага споживача. Різні випадки досягнення рівноваги: «кутова» і «внутрішня» рівноваги.

Тема. Моделювання поведінки споживача на ринку товарів

Зміна оптимального стану у споживача в результаті зміни його доходу. Графічний аналіз і побудова лінії «дохід-споживання». Нахил лінії як свідчення ставлення споживача до благ. Поняття «благо з нормальною споживчою цінністю». Крива Енгеля; закон Енгеля-Швабе. Розподіл споживчих затрат за напрямками їх використань. Зміна вибору споживача в результаті зміни одного з товарів та обох товарів. Побудова лінії «ціна-споживання». Траєкторія розвитку споживання як результат зниження цін. Побудова лінії індивідуального попиту споживача. Визначення умов, що аналізуються: моделі зменшення ціни одного з товарів за незмінності цін на інші товари та доходи споживача. Неоднозначність впливу на вибір споживача. Розкладання сукупної зміни обсягу попиту на дві складові: ефект доходу та ефект заміщення. Одно- та різноспрямований вплив ефектів. Парадокс Гіффена. Ефекти заміщення і доходу як основа по побудові

функції індивідуального попиту на благо в ординалістській теорії корисності. Утворення «надлишку споживача» в результаті перевищення корисності товарів, що купуються, щодо ціни. Приріст надлишку споживача як зміна його добробуту. Сукупний надлишок споживача і формування ринкового попиту на певний товар. Зміна надлишку і витрати в результаті введення податків і дотацій на товари.

Тема. Ринковий попит

Попит на товари в умовах досконалого конкурентного ринку. Ринковий попит як сума індивідуального попиту всіх споживачів певного товару. Форми представлення попиту: аналітична, графічна та таблична. Закон попиту та його пояснення базовими положеннями теорії поведінки споживача. Соціальні ефекти, що ускладнюють зв'язок між індивідуальним і ринковим попитом: ефект «юрби», ефект «сноба», ефект «Веблена». Цінові та нецінові детермінанти. Зміна величини (обсягу) попиту: переміщення вздовж функціональної заданої лінії попиту. Зміна попиту в цілому під впливом нецінових детермінант, її графічна ілюстрація. Особливості впливу цін взаємопов'язаних товарів. Принципова оцінка дії цінових і нецінових детермінант попиту в діагностиці реальних ситуацій на товарних ринках. Концепція цінової еластичності попиту у визначенні міри чутливості споживача до зміни цін на товари. Методичні підходи до обчислення показника еластичності. Діапазон числових значень коефіцієнта прямої цінової еластичності попиту. Чинники цінової еластичності попиту, особливості їх вливу. Суть абсолютно еластичного та абсолютно нееластичного попиту. Взаємозв'язок ціни та валової виручки за різної еластичності. Методика обчислення коефіцієнта еластичності попиту за доходом, параметри його значень повноцінних і неповноцінних товарів. Суть перехресної еластичності попиту, методика обчислення відповідного коефіцієнта. Кількісні параметри еластичності для взаємозамінних та взаємодоповнюючих товарів. Практичне використання концепції перехресної еластичності попиту в обґрунтуванні цінової політики продавців (виробників) взаємопов'язаних товарів.

Тема. Мікроекономічна модель підприємства

Підприємство як суб'єкт ринкових відносин, як економічна організація, як найважливіший різновид мікросистем. Найпростіша схема ринку виробничої системи (вхід, процесор, вихід). Підприємство як закупівельна система, як товаровиробник, як продавець. Динамічність зовнішнього середовища та його вплив на внутрішню динаміку виробництва. Поняття: адаптивність, гнучкість та гомеостатичність виробничо-ринкової системи. Мотивація поведінки підприємства. Основні види вибору підприємства: що виробляти (продукція, роботи, послуги)?; як виробляти (технологія, фактори виробництва)?; для кого виробляти (ринки, споживачі, ціни)? Фактор часу та періоди у функціонуванні оптимального та рівноважного станів підприємства. Фактори виробництва, їх групування та варіації. Поняття і параметри виробничої функції. Сукупний, середній та граничний продукт. Витрати виробництва, економічний та

бухгалтерський підходи до визначення. Альтернативні витрати та їх склад. Сукупні, середні та граничні витрати. Поняття: загальний (сукупний, валовий), середній та граничний виторг. Прибуток як кінцевий результат діяльності підприємства. Різні концепції прибутку. Сукупний, середній та граничний прибуток.

Тема. Варіації факторів виробництва та оптимум товаровиробника

Виробнича функція з одним змінним фактором та її графічне відображення. Феномен «згасання» виробничої функції. Правило спадної віддачі (продуктивності) змінного фактору виробництва. Еластичність виробництва: поняття, методика обчислення показників, діапазон змін. Обґрунтування управлінських рішень щодо розширення та згортання виробництва. Виробнича функція з двома змінними факторами. Крива однакового продукту (виробничої байдужості) - ізокванта. Карта ізокванти. Заміщеність факторів виробництва. Гранична норма технічного взаємозаміщення. Доповнюваність, подільність, мобільність та інтенсивність використання факторів виробництва. Збільшення випуску за рахунок пропорційного нарощування обсягів ресурсів. Постійна (стала), спадна та зростаюча віддача від масштабу. Графіки віддачі від масштабу однорідних виробничих функцій. Причини зростаючого та спадного ефекту від масштабу. Еластичність масштабу та її взаємозв'язок з еластичністю виробництва. Вибір комбінації виробничих факторів за критеріями мінімізації витрат чи максимізації випуску. Умови комбінації (взаємозаміщення) факторів. Лінія однакових витрат - ізокоста. Карта ізокост. Спільний графік однакового продукту та однакових витрат. Траєкторія розширення виробничої діяльності фірми у коротко- та довгостроковому періодах. Межі розширення виробництва у короткостроковому періоді. Оптимальний шлях розвитку у довгостроковому періоді. Ізоквантна варіація факторів виробництва. Зміна цін на ресурси. Ефекти взаємозаміщення та випуску. Концепція X- фактора (X - ефективності).

Тема. Витрати виробництва

Частинна варіація факторів виробництва і функція витрат. Постійні та змінні витрати (сукупні та середні). Типовий характер зміни витрат у короткостроковому періоді. Закон неминучого зростання граничних витрат (зниження дохідності). Ізоквантна, пропорційна та частинна варіація факторів виробництва і функція витрат. Криві довгострокових витрат (сукупних і середніх) як такі, що огинають криві короткострокових витрат. Види кривих довгострокових середніх витрат. Концепція мінімально ефективного розміру підприємства. Варіанти технологічного вибору підприємства в процесі вироблення довгострокової концепції розвитку. Оптимальна виробнича потужність (оптимальні обсяги випуску). Мінімально-ефективний розмір виробництва та структура ринку.

Тема. Ринкова пропозиція

Суть поняття «пропозиція». Закон пропозиції та його аргументація; ціна як ринковий стимул для виробника; збільшення граничних витрат як стимулюючий

фактор збільшення обсягу виробництва. Аналітична, таблична та графічна форми представлення пропозиції. Індивідуальна та ринкова пропозиція. Цінові та нецінові детермінанти пропозиції. Відмінності в поняттях «зміна в пропозиції» та «зміна обсягу пропозиції». Зміщення кривої пропозиції під впливом нецінових детермінант. Методика обчислення рівня цінової еластичності пропозиції. Фактори, що впливають на еластичність пропозиції. Перехресна еластичність пропозиції та її вплив на стратегію товаровиробника.

Тема. Ринок досконалої конкуренції

Ознаки та умови досконалої конкуренції: атомістичність, відкритість, мобільність ресурсів, прозорість, однорідність товару тощо. Поняття ринкової рівноваги. Визначення рівноважної ціни та рівноважної кількості товару. Врівноважувальна функція цін. Вплив змін попиту і пропозиції на стан рівноваги, рівноважну ціни та рівноважну кількість товару на ринку (зокрема, одночасно одно- або різноспрямовані). Деякі варіанти комбінації попиту та пропозиції: множинність рівноваги. Сталість ринкової рівноваги. Ринковий попит на продукцію підприємства за умов досконалої конкуренції. Графічне відображення попиту, середнього, граничного й сукупного витрату підприємства. Максимізаційно-мінімізаційні цілі підприємства в короткостроковому періоді. Визначення оптимальних обсягів випуску: два підходи. Поведінка підприємства за умови зміни ринкової ситуації. Правила поведінки підприємства. їх універсальність. Пропозиція підприємства в короткостроковому періоді, їх зв'язок з кривими витрат: графік галузевої пропозиції.

Рухомість ринкового попиту і пропозиції. Звуження мотивації діяльності підприємства з одночасним розширенням можливостей маневрування ресурсами. Пропозиція підприємства у довгостроковому періоді. Крива ринкової пропозиції у довгостроковому періоді та можливі її конфігурації (галузі з постійними, зростаючими, спадними витратами і їх комбінаціями). Довгострокова рівновага підприємства, галузі, ринку та механізм її підтримки.

Тема. Монопольний ринок

Поняття «єдиний продавець», «ринкова (монопольна) влада» у вузькому та широкому розумінні. Ознаки «чистої» монополії: єдиний продавець, відсутність замінників товару, бар'єри для вступу конкурентів до монополізованої галузі. Різновиди монополії. Діагностування монопольної влади. Монополістичний спосіб дій. Крива попиту у монополіста. Вибір монополістом ціни та обсягу виробництва. Вплив на поведінку монополіста цінової еластичності попиту. Пропозиція монополіста та особливості її формування. Визначення монопольної ціни. Цінова диференціація та дискримінація. Рівновага підприємства-монополіста у довгостроковому періоді. Досягнення та утримання монополістом ринкової влади.

Аналіз поведінки реальних монополій. Економічні наслідки монополізації галузі, і Порівняльна оцінка конкурентного та монопольного ринків. Потреба держаного регулювання монополії, антимонопольна політика.

Тема. Олігополія

Нечисленність підприємств в олігополістичних галузях. Загальна взаємозалежність олігополіста. Однорідність або диференційованість продукту. Високі бар'єри для вступу до галузі. Асиметричність ринкової влади олігополістів. Олігополістична взаємозалежність та еволюція способу дій учасника ринку. Ринкові лідери та аутсайдери. Узагальнення моделей дуополії за Штакельбергом. Моделі дуополії Курно та Бертрана як відображення ринкової поведінки початківця. Моделювання поведінки олігополістів за функціями їх реакції на ринкові зміни. Стратегія постійного співвідношення цін. Теорія ігор у моделюванні олігополії. Взаємозалежність олігополістів, цінові війни та схильність до змови. Таємні змови, мовчазні заходи та легальні угоди. Картелі. Нецінова конкуренція. Суспільна оцінка олігополістичного ринку. Ефективність олігополії порівняно з іншими ринковими структурами. Економічні наслідки олігополії. Можливості державного регулювання олігополії.

Тема. Ринок монополістичної конкуренції

Спільні риси та відмінності монополістичної конкуренції порівняно з досконалою конкуренцією та чистою монополією. Кількість товаровиробників і диференціація виробів. Умови вступу до галузі. Нецінова конкуренція за даної ринкової структури. Еластичність попиту за монополістичної конкуренції. Прибутковість і збитковість підприємства у короткостроковому періоді. Визначення оптимального обсягу продажів і цінова політика. Умови досягнення та підтримання беззбитковості у довгостроковому періоді. Суть і передумови розвитку нецінової конкуренції. Поглиблення диференціації продукту: позитивні наслідки і загрози. Реклама товару. Вплив рекламної діяльності на обсяг продажу і витрат. Наслідки цінової конкуренції споживачів: діапазон споживчого вибору і витрати вільного часу. Позитивний і негативний аспекти рекламної пропаганди товарів. Надлишкова виробнича потужність, її наслідки для товаровиробника та суспільства в цілому.

Тема. Утворення похідного попиту

Попит на продукти та фактори виробництва. Ринки факторів виробництва, їх функції в економіці. Споживання факторів виробництва: цілі та обчислення. Граничний продукт виробничого ресурсу. Виробнича функція, витрати виробництва та попит на фактори виробництва. Вплив різновиду структури ринку товарів на похідний попит. Особливості поведінки підприємства-покупця на монополістичному та олігополістичному ринках факторів виробництва. Індивідуальний та галузевий попит на фактори виробництва. Функція похідного галузевого попиту. Зміна обсягу попиту та попиту в цілому. Цінова еластичність попиту на ресурс виробника. Аналіз залежності між ринком товару та ринком ресурсу щодо обсягів і цін, її графічне представлення. Монопольний ринок

товару та ринок факторів виробництва. Функція монопольного похідного попиту, аналітичне та графічне представлення. Порівняння похідних попитів за монополії та за досконалої конкуренції. Порівняння граничного витрату та граничних витрат товаровиробника при споживанні одного фактора виробництва. Вартісний граничний продукт і ціна фактора. Умова довгострокової рівноваги підприємства з урахуванням похідного попиту.

Тема. Ринок праці

Функції ринків ресурсів в економіці. Споживання виробником факторів виробництва: цілі та обмеження. Граничний фізичний продукт ресурсу, методика його обчислення та графічна інтерпретація. Гранична дохідність ресурсу для різних виробників. Граничні витрати ресурсу та максимізація прибутку виробником. Попит на ресурси: зміна обсягу попиту та попиту в цілому. Цінова еластичність попиту на ресурс. Праця як фактор виробництва, її мобільність. Суть та особливості використання поняття «заробітна плата». Характеристики досконало конкурентного ринку праці. Граничний виграш виробника від найму праці: обґрунтування рішення про найом. Попит окремого виробника на працю. Формування галузевого та ринкового попиту на працю. Еластичність пропозиції праці для галузей з різною динамікою витрат на виробництво. Обґрунтування вибору робітника щодо праці та відпочинку: інструментарій ординалістської теорії корисності. Ефект доходу і заміщення за зміни заробітної плати. Криві пропозиції праці, що «згинається в середину». Ринкова пропозиція послуг праці. Диференціація заробітної плати. Рівновага на ринку праці: двосекторна модель. Попит монополії на працю і монопольна рівновага. Монопсонічний та олігополістичний ринки, їх особливості. Прийняття рішення про наймання на монопсонічному ринку праці. Монопольна влада продавців праці. Контроль профспілок над пропозицією робочої сили, рівнем заробітної плати та продуктивністю праці. Двостороння монополія і визначення реального рівня заробітної плати. Дискримінація на ринках робочої сили. Проблеми еквівалентності праці.

Тема. Ринок капіталу

Капітал як ресурс приватного використання; форми капіталу. Поняття «позичковий процент». Вплив ставки позичкового процента на короткострокові інвестиційні проекти підприємств. Обґрунтування інвестиційних рішень у довгостроковому періоді. Часова перевага як економічна категорія. Гранична норма часової переваги, її графічна інтерпретація. Міжчасове бюджетне обмеження у результаті зміни ставки позичкового процента. Ринкова ставка позичкового процента. Однозначність її для позичальників і кредиторів. Вплив зміни ставки на рівноважний обсяг підприємницьких інвестицій. Поняття «поточна або дисконтована вартість», методика обчислення. Поточна вартість і ринкова ціна основних фондів. Обґрунтування інвестиційних рішень щодо придбання основних фондів. Ризик в інвестуванні та оцінка надійності вкладень.

Тема. Загальна рівновага конкурентних ринків

Часткова загальна рівновага. Необхідність визначення ринкової системи як цілого дослідження взаємодії та взаємозалежності її частин. Аналіз загальної рівноваги, його етапи. Ефект зворотного зв'язку. Система рівнянь загальної рівноваги за Вальрасом. Закон Вальраса. Необхідність і вигоди ринкового обміну. Порівняння граничних норм зміщення для пар товарів, що обмінюються. Діаграма Едварда. Ефективність при обміні. Крива контрактів. Парето-ефективний розподіл. Крива можливостей споживачів. Загальна рівновага за Парето. Розподіл виробничих ресурсів. Діаграма Еджворта. Крива виробничих контрактів. Парето-оптимальний розподіл ресурсів. Рівновага виробника на конкурентному ринку факторів виробництва. Крива виробничих можливостей та ефективність випуску. Ефективність на конкурентних ринках товарів. Сукупна (зведена) ефективність конкурентних ринків (при обміні, при використанні вкладень у виробництво, на ринку товарів). Причини обмеженої спроможності ринкового регулювання: наявність ринкової влади. Непрозорість ринків і неповна або асиметрична інформація, вплив зовнішніх ефектів, існування суспільно значущих благ, позаринкова діяльність суб'єктів ринку та неринкові механізми ринкової системи регулювання тощо. Оптимум і квазеоптимум ринкової системи. Теорія загальної рівноваги та політика у галузі економіки добробуту. Критерії оцінки добробуту.

Тема. Інституціональні аспекти ринкового господарства

Сучасна економічна теорія права власності як сукупність санкціонованих норм поведінки. Трансформування власності та ринкові процеси. Загальні специфічні, інтерспецифічні ресурси фірми. Контрактна концепція фірми. Трансакційні витрати. Поняття про зовнішні ефекти. Суспільні та індивідуальні витрати (вигоди). Корегуючі податки та субсидії. Теорема Коуза. Забруднення навколишнього середовища. Роль держави у вирішенні екологічних проблем. Споживчі властивості громадських благ і загальнодоступність, неконкурентність та невиключеність. Попит на громадські блага та їх ефективний обсяг. Забезпечення громадськими благами: можливості ринку і держави.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО СПІВБЕСІДИ

4.1. Основи економічної науки

1. Економічна теорія. Політекономія: підручник / [Базилевич В.Д., Попов В.М., Базилевич К.С. та ін.]; за ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання – Прес, 2005. – 615 с.
2. Економічна теорія. Політекономія: підручник / [Базилевич В.Д., Попов В.М., Базилевич К.С. та ін.]; за ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2006. – 631 с.
3. Економічна теорія. Політекономія: підручник / [Базилевич В.Д., Попов В.М., Базилевич К.С.]; за ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання - Прес, 2008. – 719 с.

4. Задоя А.А. Основы экономической теории /А.А. Задоя, Ю.Е. Петруня. – М.: Рыбари, 2000. – 479 с.
5. Ковальчук В.М. Загальна теорія економіки: теоретична економіка /Ковальчук В.М. – Тернопіль, 1998. – 367 с.
6. Макконнел К.Р. Экономикс: принципы, проблемы и политика /К.Р. Макконнел, С.Л. Брю. – К.: Хагар-Демос, 1993. – 785 с.
7. Мочерний С.В. Політична економія: [навч. посіб.] /Мочерний С.В. – К.: Знання – Прес, 2002. – 687 с.
8. Основы економіки: навч. посібник /[О.О. Беляев, А.С. Бебело, В.М. Сукноваленко та ін.]. – К.: КНЕУ, 2006. – 256 с.
9. Основы економічної теорії: підручник /[Федоренко В.Г., Ніколенко Ю.М., Діденко О.М. та ін.]; за наук. ред. проф. В.Г. Федоренка. – К.: Алеута, 2005. – 511 с.
10. Осовська Г.В. Економічний словник /Осовська Г.В., Юцекевич О.О., Завадський Н.С. – К.: Кондор, 2009. – 358 с.
11. Політична економія: [навч. посібник] /за ред. д.е.н., проф. Г.І. Башнянина; к.е.н., доц. Є.С. Шевчука. – Львів: «Магнолія 2006», 2008. – 280 с.
12. Політична економія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. /[Біленко Т.І., Бодров В.Г., Волинцев В.В. та ін.]; за ред. В.О. Рибалкіна, В.Г. Бодрова. – К.: Академвидав, 2004. – 672 с.
13. Політична економія: підручник /[Ніколенко Ю.В., Бобров В.Я., Кривенко К. Т. та ін.]; за ред. Ю.В. Ніколенка. – К.: ЦУЛ, 2003. – 412 с.
14. Самуельсон П. Економіка: [підручник] /Самуельсон П. – Львів:Світ, 1993. – 496 с.
15. Фишер С. Экономика /Фишер С., Дорнбуш Р., Шмалензи Р.; пер. с англ. со 2-го изд. – М.: Дело, 1999. – 864 с.

4.2. Макроекономіка

1. Базилевич В.Д. Макроекономіка [навчальний посібник] / В.Д. Базилевич, Л.О. Баластрик. – К.: Атіка, 2002. – 368 с.
2. Вечканов Г.С. Макроэкономика [учебное пособие] / Г.С. Вечканов, Г.Р.Вечканова. – СПб.: Питер. 2002. – 432 с.
3. Гребнев Л.С. Макроэкономика: Программы, тесты, задачи, решения [методические материалы по экономическим дисциплинам для преподавателей средних школ и вузов] / Л.С.Гребнев, И.Л. Кавицкая, Т.Ю. Матвеева. – М.: ГУ-ВШЭ, 2000. – 120 с.
4. Дорнбуш Р. Макроэкономика [учебник] / Р.Дорнбуш, С.Фишер / [пер. з англ.] – М.: Изд-во Моск. ун-та; ИНФРА– М., 1997.
5. Кулішов В.В. Макроекономіка: основи теорії і практикум [навчальний посібник] / В.В. Кулішов. – Львів: «Магнолія плюс», 2004. – 256 с.
6. Кучерявенко І. А. Макроекономіка: Практикум [навчальний посібник] / І.А. Кучерявенко. – К.: Вікар, 2003. – 239 с.

7. Манків Грегори Н. Макроекономіка [підручник для України] / Н. Грегори Манків / [пер. з англ.]. – К.: Основи, 2000. – 588 с.
8. Панчишин С.М. Макроекономіка [навчальний посібник] / С.М. Панчишин. – К.: Либідь, 2001. – 616 с.
9. Панчишин С.М. Макроекономіка: Тести і задачі / С.М. Панчишин. – К.: Либідь, 2002. – 216 с.
10. Селищев А.С. Макроекономіка [учебник]. - СПб.: Питер. 2001. – 448 с.
11. Словник сучасної економіки Макміллана / [пер. з англ.]. – К.: АртЕк, 2000. – 640 с.
12. Тітьонко О.М. Системи макроекономічного рахівництва: [Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц.] / О.М. Тітьонко. – К.:КНЕУ, 1999. – 100 с.

4.3. Мікроекономіка

1. Горошко М.Ф. Мікроекономіка: Тести. Ситуації. Задачі: [навч. посіб.] /М.Ф. Горошко, В.В. Кулішов. – К.: Елька, Ніка-Центр, 2003. – 368 с.
2. Гронтковська Г.Е. Мікроекономіка. Практикум: [навч. посіб.] /Г.Е. Гронтковська, А.Ф. Косік. – К.: Центра навчальної літератури, 2004.– 404 с.
3. Микроэкономика /Под ред. В.М. Гальперина. – В 2 т. – СПб.: Экон. шк., 1994. – Т. 1 – 349 с.
4. Долан Э. Дж. Микроэкономика /Э.Дж. Долан, Д. Линдсей.; пер. с англ. /под ред. В.Т. Борисович, В.М. Полтерович, В. Й. Данилов й др. – М.: Экономика, Дело, 1992. – 510 с.
5. Микроэкономика: [учебн.] /Под общ. ред. Л.С. Тарасевича. – СПб.: Изд-во СПб УЭФ, 1996. – 352 с.
6. Мікроекономіка: опорний конспект лекцій /[В. Базилевич, В. Лук'янов, Н. Писаренко, Н. Квіцинська]; за заг. ред. В. Базилевича. – К.: Четверта хвиля, 1998. – 248 с.
7. Задоя А.О. Мікроекономіка. Курс лекцій та вправи: [навч. посіб.] /А.О. Задоя. – К.: Знання, 2002. – 387 с.
8. Піндайк Р. Мікроекономіка /Р. Піндайк, Д. Рубінфелд; пер. з англ. А. Олійника, Р. Скільського. – К.: Основи, 1996. – 646 с.
9. Самюелсон Пол А. Мікроекономіка /Пол А. Самюелсон, Вільям Д. Нордгуаз; пер. з англ. С. Панчишина. – К.: Основи, 1998. – 676 с.
10. Фишер С. Экономика /С. Фишер, Р. Дорнбуш, Р. Шмалензи; пер. с англ. 2-го изд. – М.: Дело ЛТД, 1995. – 864 с.
11. Хайман Д.Н. Современная микроэкономика: анализ и приложения /Д.Н. Хайман; пер. с англ. – М.: Финансы и статистика, 1992. – Т. 1. – 384 с.; Т. 2. – 384 с.
12. Ястремський О.І. Основи мікроекономіки: [підручн.] /О.І. Ястремський, О.Г. Гриценко. – К.: Знання, КОО, 1998. – 714 с.